

Bronnelys

Abbot H, 2004. *Tourist information – Environment – History – People – of Hopetown*. Elektronies afgetrek van <http://abbott-infotech.co.za/hopetown/> op 20 November 2009.

Abbot H, 2004. *Hopetown Genealogy*. Elektronies afgetrek van <http://abbott-infotech.co.za/hopetown/hopetown-genealogy.htm> op 20 November 2009.

Abdi AA, Korbla P en Sefa Dei GJ (reds) 2006: *African Education and Globalization Critical Perspectives*. Lexington Books, New York en Oxford.

Abdi AA en Cleghorn A (reds), 2005: *Issues in African Education Sociological Perspectives*. Palgrave Macmillan, New York.

Adams F, 2005. *Critical theory and school governance: A case for democratic citizenship*. Ongepubliseerde proefskrif. Stellenbosch, Universiteit van Stellenbosch.

Akoojee S, Gewer A en McGrath S, 2005. *South Africa: Skills development as a tool for social and economic development*. In Akoojee S, Gewer A en McGrath S, 2005. *Vocational education and training in Southern Africa A comparative study*. Kaapstad, HSRC Press.

Anoniem, 2009. *Jean Piaget*. Wikipedia, http://en.wikipedia.org/wiki/Jean_Piaget

Anoniem, 2009. *Buzan world*. http://www.buzanworld.com/Buzan_Centres.htm

Anoniem, 2009. *Hopetown*. Elektronies afgelaai van <http://af.wikipedia.org/wiki/Hopetown> op 23 November 2009.

Anoniem, sa. *Marxist Internet Archive Library Complete index of writers*. Elektronies afgetrek van <http://www.marxists.org/archive/> op 3 Augustus 2009.

Anriquez G en Stamoulis K, 2007. *Rural development and poverty reduction: Is agriculture still the key?* In *ESA Working Paper 07-02, June 2007*. FAO, Rome. Elektronies afgetrek van <ftp://ftp.fao.org/docrep/fao/010/ah885e/ah885e.pdf> op 7 Augustus 2009.

Aoki TT, 2005 (1990). *Inspiriting the curriculum*. In Pinar WF en RL Irwin (reds), 2005. *Curriculum in a new key The collected works of Ted T Aoki*. LEA Publishers, Mahwah, New Jersey en Londen.

Aoki TT. 2005 (1991). *Principals as managers: An incomplete view*. In Pinar WF en RL Irwin (reds), 2005. *Curriculum in a new key The collected works of Ted T Aoki*. LEA Publishers, Mahwah, New Jersey en Londen.

Arnold AM, 2005. *Die impak van uitkomsgebaseerde onderwys-assessering op die werkslading van onderwysers*. Ongepubliseerde Magister verhandeling, Universiteit van Stellenbosch.

Apple MW, Kenway J en Sing M (reds) 2005: *Globalizing Education Policies, Pedagogies & Politics*. Peter Lang, New York en Berlyn.

Arnove RF, 1999. *Introduction: Reframing Comparative Education: The Dialectics of the global and the local*. In Arnove en Torres (reds), 1999. *Comparative Education The dialectic of the global and the local*. Rowman and Littlefield, New York en Oxford.

Autio T, 2003. *Postmodern paradoxes in Finland: The confinements of rationality in curriculum studies*. In In Inar WF (red) 2003. *International handbook of curriculum research*. LEA Publishers, Mahwah, New Jersey en Londen.

Barnard SS, 1979. *Blanke onderwys in Transvaal in histories-pedagogiese perspektief*. Butterworth, Durban.

Barton L en Walker S, 2007. *Doing Research in Schools and Classrooms*. In Meighan R en Harber C, 2007. *A Sociology of Education*. Continuum Books, New York.

Bates RH, 1990: *The Political Framework for Agricultural Policy Decisions* in Eicher CK en Staatz JM (reds), 1990: *Agricultural Development in the Third World*. The John Hopkins University Press, Baltimore en Londen.

Beaujeu-Garnier J, 1978: *Geography of Population*. Longman, Londen en New York.

Beach D, 2005: *From Fieldwork to Theory and Representation in Ethnography* in Troman G, Jeffrey B en Walford G (reds) 2005: *Methodological Issues and Practises in Ethnography*. Elsevier Science, Amsterdam en New York.

Ben-Peretz M, 2003. *Curriculum reform in Israel: The power of individuals and other forces*. In Van den Akker J, Kuiper W en Hameyer U (reds), 2003. *Curriculum landscapes and trends*. Kluwer Academic Publishers, Dordrecht, Nederland.

Bernstein H, 1992. *Introduction*. In Bernstein H, CrowB en Johnsen H (reds) 1992. *Rural Livelihoods, Crisis and Responses*. Open University, Londen.

Bernstein H, 1992. *Poverty and the poor*. In Bernstein H, CrowB en Johnsen H (reds) 1992. *Rural Livelihoods, Crisis and Responses*. Open University, Londen.

Bipath K, 2005. *The leadership of a functional school in a dysfunctional area*. Tesis ter vervulling van die vereistes vir die graad Doctor Educationis, Universiteit van Johannesburg.

Blank KJ, Melaville A en Shah BP, 2003: *Making the difference: Research and practise in community schools*. Coalition for Community Schools, Washington DC.

Bloom BS, 1982. *All our children learning A primer for parents, teachers and other educators*. McGraw-Hill Book Company, New York en Londen.

Bordeau M, 2008. *Auguste Comte*. Stanford Encyclopedia of Philosophy. Elektronies afgetrek van <http://plato.stanford.edu/entries/comte/#LawThrSta> op 2 Augustus 2009.

Boshoff CWH, 2006. *Orania en Suid-Afrika*. In *Vrye Afrikaan 20 Januarie 2006*. FAK, Pretoria.

Boshoff WJ, 2004. *Orania 'n ekodorp: 'n Studie na ekologiese agteruitgang en menslike reaksies daarop*. Ongepubliseerde MVL verhandeling, Universiteit van die Vrystaat, Bloemfontein.

Brohman J, 1996. *Popular Development Rethinking the Theory and Practise of Development*. Blackwell, Oxford.

Buber M, 1949. *Between man and man*. Routledge, Londen.

Burger D (red), 2010. *Pocket guide to South Africa 2009/10*. Government Communication and Information System, Pretoria.

Elektronies afgelaai van

<http://www.info.gov.za/aboutsa/education.htm> op 24 Januarie 2011.

Burkey S, 1996. *People First: A guide to self-reliant, participatory rural development*. Zed, Londen.

Burnet J 1978. *Greek Philosophy From Thales to Plato*. The Macmillan Press, Londen.

Butler JD, 1968: *Four Philosophies and their practise in education and religion*. Harper & Row, New York en Londen.

Buzan T en Buzan B, 1997. *The Mind Map Book*. BBC Books, Londen.

Carl AE, 2002. *Teacher empowerment through curriculum development Theory into practise*. Juta, Kaapstad.

Carspecken PF en Walford G (reds) 2001: *Critical Ethnography and Education*. Elsevier Science, Amsterdam en New York.

Carter MR en May J, 1998. *Poverty, livelihood and class in rural South Africa Centre for Social and Development Studies Working Paper no17*. School of Development Studies, Durban.

Chambers R, 1995. *Poverty and livelihoods: whose reality counts?* in *Development Journal of Society for International Development*. Blackwell Publishers, Oxford.

Chuta E en Liedholm C, 1990: *Rural Small-Scale Industry: Empirical Evidence and Policy Issues*, in Eicher CK en Staatz JM (reds), 1990: *Agricultural Development in the Third World*. The John Hopkins University Press, Baltimore en Londen.

Coertze PJ, 1977. *Inleiding tot die Algemene Volkekunde*.
Perskor, Johannesburg.

Coetzee JC, 1977. *Inleiding tot die Historiese Opvoedkunde*.
Perskor, Johannesburg.

Colclough C, 2002. *Education for all Is the world on track? EFA global monitoring report 2002*. Unesco, Parys.

Cook LA en Cook EF 1950. *A sociological approach to education A revision of community backgrounds to education*. McGraw-Hill, New York en Londen.

Cornell S, 1983. *Art A history of changing style*. Phaidon Press, Oxford.

Coughlan S, 2004(a). *Education key to economic survival*.
http://news.bbc.co.uk/2/hi/uk_news/education/4031805.stm

Coughlan S, 2004(b). *Finland tops global school table*.
<http://news.bbc.co.uk/1/hi/education/4073753.stm>

Coughlan S, 2004(c). *Helsinki's sporting chance*.
http://news.bbc.co.uk/2/hi/uk_news/education/4035401.stm

Coughlan S, 2004 (d). *School that becomes a family*. Elektronies afgelaai van
http://news.bbc.co.uk/2/hi/uk_news/education/4033593.stm

Cullen R, 2001. *Adressing the digital divide in Online Information Review Volume 25 Issue 5*. MCB UP Ltd. Elektronies afgelaai van
<http://0-www.emeraldinsight.com.innopac.up.ac.za/Insight/viewPDF.jsp?contentType=Article&Filename=html/Output/Published/EmeraldFullTextArticle/Pdf/2640250503.pdf> op 15 Julie 2010.

Dada f, Dipholo T, Hoadley U, Khemba E, Muller S en Volmink J, 2009 (gepubliseer 1 Junie 2010). *Report of the task team for the review of the implementation of the National Curriculum Statement Final Report October 2009 Presented to the Minister of Education, Ms Angela Motshekga*. Departement van Onderwys, Pretoria. Elektronies afgelaai van <http://www.education.gov.za/content/documents/FINAL%20REPORT%20NCS%20IMPLEMENTATION%20TASK%20TEAM%20OCT%202009.pdf> op 21 Julie 2010.

Dallal GE, 2008. *Units of analysis*. Elektronies afgelaai van <http://www.jerrydallal.com/LHSP/units.htm> op 30 Julie 2010.

De Lange D 2008. *80% of South African schools dysfunctional – report in Pretoria News, 7 April 2008*.

Denzin NK en Lincoln YS, 2005. *Introduction The discipline and practise of qualitative research* in Denzin NK en Lincoln YS (reds) *The Sage Handbook of Qualitative Research*. Sage Publishers.

Departement van Onderwys, 2002. *Hersiene Nasionale Kurrikulumverklaring Graad R – 9 (Skole) Beleid Oorsig*. Departement van Onderwys, Pretoria.

Departement van Onderwys, 2005 (1). *National Curriculum Statement Grades 10–12 (General) AGRICULTURAL TECHNOLOGY*. Departement van Onderwys, Pretoria.

Departement van Onderwys, 2005 (2). *National Curriculum Statement Grades 10–12 (General) HOSPITALITY STUDIES*. Departement van Onderwys, Pretoria.

Departement van Onderwys, 2008. *Abridged Report 2008 National Senior Certificate Examination Results*. Departement van Onderwys, Pretoria.

Departement van Basies Onderwys, 2009. *The Head of Department: Mpumalanga Department of Education and others v Hoërskool Ermelo* Elektronies afgetrek van <http://www.education.gov.za/dynamic/dynamic.aspx?pageid=310&id=9028> op 26 Oktober 2009.

Departement van Basiese Onderwys, 2010. *Statement from the Department of Basic Education. Strengthening curriculum implementation from 2010 and beyond.* Departement van Basiese Onderwys, Pretoria. Elektronies afgelaai van <http://www.education.gov.za/content/documents/Dept%20of%20Basic%20education.pdf> op 21 Julie 2010.

Departement van Onderwys, Finland, 2009. *The Education System of Finland.* Elektronies afgetrek van <http://www.edu.fi/english/SubPage.asp?path=500,4699> op 17 Augustus 2009.

De Vos H, 1957. *Inleiding tot de wijsbegeerte.* CF Callenbach N.V. Uitgever, Nijkerk.

Dewey J, 1934. *Democracy and education An introduction to philosophy of education.* Macmillan, New York.

Doll WE, 2008. *Complexity and the culture of curriculum.* In *Educational Philosophy and theory, Volume 40, Issue 1.* Elektronies afgetrek van <http://0-www3.interscience.wiley.com/innopac.up.ac.za/cgi-bin/fulltext/119389951/PDFSTART> op 19 Julie 2010.

Dreyer PS, 1974. *Inleiding tot die filosofie van die geskiedenis.* HAUM, Pretoria.

Du Preez R en Jones P, 2008. *The role of fruit trees in the development of an integrated village renewal program in rural*

villages of the Eastern Cape. In *Suid-Afrikaanse groente en vrugte No 124, Augustus/September 2008*. Mediacom, Potchefstroom.

Du Toit PS en Nell WL, 1982. *Onderwys in Kaapland 1652 – 1980 'n Historiese oorsig*. Van Schaiks, Pretoria.

Easterley J, 2007. *The ideology of development*. In *Foreign Policy July/August 2007*. Elektronies afgelaai van http://www.foreignpolicy.com/users/login.php?story_id=3861&URL=http://www.foreignpolicy.com/story/cms.php?story_id=3861 op 17 Augustus 2009.

Eisner EW, 2005. *Opening a shuttered window. An introduction to a special section on the arts and the intellect*. In *The Phi Delta Kappan, Vol 87, No 1 (September 2005)*. Phi Delta Kappa International. Elektronies afgetrek van <http://www.jstor.org/stable/20441920> op 15 Januarie 2010.

Ellis C en Berger L, 2003. *Their story/My story/Our story Including the researcher's experience in interview research*. In Gubrium JF en Holstein JA (reds), 2003. *Postmodern Interviewing*. Sage Publications, Thousand Oaks en Londen.

Eloff A, 1998. *Elke klofie tel*. In *Huisgenoot, 4 Junie 1998*. Media 24, Kaapstad.

Epstein RA, 2004. *Scepticism and freedom A modern case for classical liberalism*. University of Chicago Press, Chigago.

Erskine JM, 1996. *Rural community development: Facing reality*. Universiteit van Natal, Pietermaritzburg.

Evans L, 2002: *Reflective Practise in Educational Research*. Continuum, Londen en New York.

Federal Government of the USA, 2002. *The No Child Left Behind Act, Public Law 107-110, 107th Congress*. Federale regering van die VSA, Washington DC.

<http://www.ed.gov/policy/elsec/leg/esea02/107-110.pdf> Afgetrek op 28 Julie 2008.

Freire Paolo, 1972. *Pedagogy of the Opressed*. Elektronies afgetrek van <http://www.marxists.org/subject/education/freire/pedagogy/> op 21 Julie 2009.

Fourie I en Bothma T, 2007. *Addressing the digital divide in teaching information retrieval. A theoretical view on taking students from ICT access to knowledge sharing*. In *openUP (March 2007)*. Elektronies afgelaai van citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.108.4087...

Foss SK en Waters W, 2003: *Coding qualitative data*. Universiteit van Denver. Elektronies afgetrek van <http://www.abdsurvivalguide.com/News/020603.htm> op 21 Junie 2010.

Fowler FC, 2006: *A Curriculum of difficulty Narrative research in education and the practise of teaching*. Peter Lang, New York en Berlyn.

Gardner W, 2008. *Lessons from Finland: The way to Education Excellence*. Aanvanklik gepubliseer in *The Providence Journal (Rhode Island)* 27 February 2008. <http://www.commondreams.org>.

Garrison J, 1995. *Distinctions, Dualisms and Deweyan Pragmatism: A Response to David Carr*. Elektronies afgetrek van http://www.ed.uiuc.edu/EPS/PES-Yearbook/95_docs/garrison.html op 13 Augustus 2009.

Gasperini L, 2000. *The Cuban Education System: Lessons and Dilemmas in Education Reform and Management Publication Series Vol no 5 July 2000*. Wêreldbank, Washington DC.

Gibbs GR en Taylor C, 2010. *How and what to code*. Universiteit van Huddersfield, VK. Elektronies afgetrek van http://onlineqda.hud.ac.uk/Intro_QDA/how_what_to_code.php op 21 Junie 2010.

Gilbert KR (red) 2001: *The Emotional Nature of Qualitative Research*. CRC Press, Londen en New York.

Giliomee H, 2004. *Die Afrikaners Biografie van 'n volk*. Tafelberg, Kaapstad

Giliomee H, 2009. *A Note on Bantu Education, 1953 – 1970*. *South African Journal of Economics*, Vol 77.

Giroux H, 1983. *Teacher Education and the Ideology of Social Control*. In Giroux H en Purpel D (reds) 1983, *The Hidden Curriculum and Moral Education*. McCutchan Publishing Corporation, Berkeley.

Giroux H, 2009. *Neoliberalism, youth, and the leasing of higher education*. In Hill D en Kumar R, 2009: *Global neoliberalism and education and its consequences*. Routledge, Londen en New York.

Goosen DP 2006. *Verbeelde Instellings*. Ongepubliseerde artikel.

Graham-Brown S, 1991. *Education in the developing world Conflict and crisis*. Langman, Londen en New York.

Grant AJ en Temperley H, 1963. *Europe in the nineteenth and twentieth centuries*. Longman's, Londen.

Grant N, 2009. *Foreword*. In Hill D en Kumar R, 2009: *Global neoliberalism and education and its consequences*. Routledge, Londen en New York.

Grobler G, 2008. *Mediaverklaring 27 Oktober 2008 UGO Misluk*. www.bcvo.co.za. Afgetrek op

Gross R 1973. *After Deschooling, Free Learning*. In Gartner A, Greer C en Riessman F (reds) 1973. *After Deschooling, What?*. Harper & Row Publishers, New York.

Gubrium JF en Holstein JA, 2003. *Postmodern sensibilities*. In Gubrium JF en Holstein JA (reds), 2003. *Postmodern Interviewing*. Sage Publications, Thousand Oaks en Londen.

Gubrium JF en Holstein JA, 2003. *New Horizons From individual interview to interview society*. In Gubrium JF en Holstein JA (reds), 2003. *Postmodern Interviewing*. Sage Publications, Thousand Oaks en Londen.

Gutting G 2008. *Michel Foucault*. Stanford Encyclopedia of Philosophy. Elektronies afgetrek van <http://plato.stanford.edu/entries/foucault/>

Habermas J, 1968. *The idea of the theory of knowledge as social theory*. In Habermas J. *Knowledge & Human interest*. Elektronies afgetrek van <http://www.marxists.org/reference/archive/habermas/1968/theory-knowledge.htm> op 11 Augustus 2009.

Habermas J, 1998. *Communicative ethics*. In Habermas J. *The inclusion of the Other. Studies in political theory*. MIT Press, Boston. Elektronies afgetrek van <http://www.marxists.org/reference/archive/habermas/1998/communicative-ethics.htm> op 11 Augustus 2009.

Hameyer U, 2003. *Images of the inquiry curriculum: Innovative profiles of primary schools in Germany*. In Van den Akker J, Kuiper W en Hameyer U (reds), 2003. *Curriculum landscapes and trends*. Kluwer Academic Publishers, Dordrecht, Nederland.

Hermann N, 1999. *Habermas and Philosophy of Education*. *Encyclopedia of Philosophy of Education*,
<http://www.vusst.hr/ENCYCLOPAEDIA/habermasenglish>

Hewitt TW, 2006. *Understanding and shaping curriculum What we teach and why*. Sage Publications, Thousand Oaks, Londen en New Delhi.

Hoërskool Hopetown, 2004. *Hoërskool Hopetown Skoolgeskiedenis*. Elektronies afgelaai van
<http://www.hshopetown.co.za/> op 20 November 2009.

Hoppers CAO, 2000. *Further education and training and the challenge of socioeconomic development and renewal in South Africa*. In National Institute for Community Education Trust, 2000. *The further education and training implementation handbook From policy to practise*. Juta, Kaapstad.

Husserl E, 1927. *Phenomenology The Encyclopedia Britannica article Draft A*. Elektronies afgelaai van
<http://www.stanford.edu/dept/relstud/faculty/sheehan.bak/EHtrans/5-eb.pdf> op 23 Junie 2010.

Husserl E, 1929. *Die Pariser Vorträge Zweite Doppelvorlesung am 25. Februar 1929*. Bibliotheca Augustana Elektronies afgelaai van http://www.hs-augsburg.de/~harsch/germanica/Chronologie/20Jh/Husserl/hus_par2.html op 22 Junie 2010.

Illich I 1973. *After Deschooling, What?*. In Gartner A, Greer C en Riessman F (reds) 1973. *After Deschooling, What?*. Harper & Row Publishers, New York.

Jones JE, 1999. *The process of structuring a community-based curriculum in a rural school setting: A grounded theory study*.

Ongepubliseerde doktorske proefskrif aan die Universiteit van Nebraska, VSA. Elektronies afgetrek van http://proquest.umi.com/dissertations/preview_all/9951298 op 5 Januarie 2010.

Kagan D, Ozment S en Turner F, 1987. *The Western Heritage 1300 1815*. Macmillan, New York.

Keevy J en Blom R, 2007. *The integration of education and training in a comprehensive linked National Qualification Framework: a critical reflection of recent developments in South Africa*. SAQA, Pretoria. Elektronies afgetrek van rw15.uwc.ac.za/usrfiles/users/99062813/.../Keevy_James_284.doc

Kenny DA, 2003. *Unit of analysis*. Elektronies afgetrek van http://davidakenny.net/u_o_a.htm op 30 Julie 2010.

Kenway J en Bullen E, 2005. *Globalizing the Young in the Age of Desire: Some Educational Policy Issues*. In Sing M, Kenway J en Apple MW (reds) 2005. *Globalizing Education Policies, Pedagogies and Politics*. Peter Lang Publishing, New York.

Kreider A, 2009. *Ralph W Tyler publishes Basic Principles of Curriculum and Instruction*. In D. Schugurensky (Ed.), *History of Education: Selected Moments of the 20th Century*. [Online].

Available at:

http://fcis.oise.utoronto.ca/~daniel_schugurensky/assignment1/1949tyler.html [2009]

Kruijer GJ, 1987. *Development through liberation. Third World problems and solutions*. Macmillan, Londen.

Kuiper W, Nieveen N en Visscher-Voerman I, 2003. *Curriculum development from a technical-professional perspective*. In Van den Akker J, Kuiper W en Hameyer U (reds), 2003. *Curriculum landscapes and trends*. Kluwer Academic Publishers, Dordrecht, Nederland.

Leher R, 2009: *Brazilian education, dependent capitalism, and the World Bank*. In Hill D en Kumar R, 2009: *Global neoliberalism and education and its consequences*. Routledge, Londen en New York.

Lehohla P, 2004. *No conspiracy behind Stats SA's jobless figures*. Statistiek Suid-Afrika, Pretoria. Elektronies afgetrek van http://www.statssa.gov.za/news_archive/14oct2004_1.asp op 26 Augustus 2010.

Letschert J en Kessels J, 2003. *Social and political factors in the process of curriculum change*. In Van den Akker J, Kuiper W en Hameyer U (reds), 2003. *Curriculum landscapes and trends*. Kluwer Academic Publishers, Dordrecht, Nederland.

Lloyd-Jones G, 2005: *Theoretical Inference and generalisation within the case study* in Troman G, Jeffrey B en Walford G (reds) 2005: *Methodological Issues and Practises in Ethnography*. Elsevier Science, Amsterdam en New York.

Logsdon A, s.a. *Learning disabilities: Understanding learning disabilities in basic math skills*. About.com. Elektronies afgetrek van <http://learningdisabilities.about.com/od/learningdisabilitybasics/p/lbasicmath.htm> op 30 Julie 2009.

Loots AGJ, 2009. *Focus groups in research: information gathering or real in-depth value?* In *Acta Academia* 2009 41 (1). Universiteit van die Vrystaat. Elektronies afgelaai van <http://0-www.ufs.ac.za.innopac.up.ac.za/faculties/documents/journal/9/35/327/Loots.pdf> op 27 Julie 2010.

Louw AJN, 2005. *Staking van studies aan landbouopleidingsinstellings in die Wes-Kaap: Waarskynlike oorsake en moontlike strategieë vir studente-ondersteuning*. Ongepubliseerde proefskrif, Universiteit van Stellenbosch.

Macfarlane M (red), 2008. *South Africa Survey 2007 / 2008*. SA Institute of Race Relations, Johannesburg.

Malott C, 2009: *Education in Cuba: Socialism and the encroachment of capitalism*. In Hill D en Kumar R, 2009: *Global neoliberalism and education and its consequences*. Routledge, Londen en New York.

McGregor K, 2007. South Africa: Wanted: 100 000 more students in University World News The Global Window on Higher Education 2 Desember 2007.

McMahon WW, 1999: *Education and Development Measuring the Social Benefits*. Oxford University Press, Oxford.

Mc Neill PW, 2003. *Rethinking High School: The Next Frontier for State Policymakers*. The Aspen Institute, Queenstown, Maryland.

Manuel TA, 2008. *Budget Speech 2008 by the Minister of Finance*. <http://www.info.gov.za/speeches/2008/08022016151001.htm>

Magardie SJA, 2004. *Die implementering van Kurrikulum 2005 in die Laerskool Bakenkop*, Magister verhandeling, Tshwane Universiteit van Tegnologie, Pretoria.

Maland D, 1970. *Europe in the seventeenth century*. Macmillan, Londen en Basingstoke.

Marsh CJ, 2004. *Key concepts for understanding curriculum*. RoutledgeFalmer, Londen en New York.

Martinek ss, 1972. *Revolutionary education: Reasons and ways* Paper presented at the American Sociological Association Annual Meeting (67th, New Orleans, Louisiana)

Marx KF, 1903 (1857). *Introduction to a contribution to critique of political economy*. Elektronies afgetrek van <http://marx.eserver.org/1857-intro.cpe/1-production.txt> op 29 Julie 2009.

Marx KF en Engels F, 2004 (1848). *Manifesto of the Communist Party*. Marxists Internet Archive (marxists.org). Elektronies afgetrek van <http://www.marxists.org/archive/marx/works/1848/communist-manifesto/index.htm> op 29 Julie 2009.

Masemann VL, 1999. *Culture and education*. In *Comparative Education The dialectic between the global and the local*. Rowman and Littlefield New York en Oxford.

Mayatula S, 2009. *Further Education & Training (FET) Colleges: Government interventions*. Parliamentary Monitoring Group, South Africa. Elektronies afgetrek van <http://www.pmg.org.za/report/20090204-department-education-government-interventions-further-education-and-t> op 22 Julie 2010.

Mbeki T, 1998. *Statement of deputy president Thabo Mbeki at the opening of the debate in the National Assembly on Reconciliation and nation building*. ANC, Johannesburg. Elektronies afgetrek van <http://www.anc.org.za/ancdocs/history/mbeki/1998/sp980529.html> op 17 Augustus 2009.

Meighan R en Harber C, 2007. *A Sociology of Education*. Continuum Books, New York.

Mellor JW, 1990: *Agriculture on the road to industrialization*. In Eicher CK en Staatz JM, 1990: *Agricultural development in the Third World*, The John Hopkins University Press, Baltimore en Londen.

Merseta, sa. *Learnerships A guide for employers*. Elektronies afgelaai van <http://www.merseta.org.za/LETQA/LearningProgrammes/Learnership/tabid/151/Default.aspx> op 18 Januarie 2011.

Minister van Arbeid en Minister van Onderwys, 2007. *Enhancing the efficacy and efficiency of the National Qualifications Framework Joint Policy Statement by the Ministers of Education and Labour*. <http://www.saqa.org.za/docs/policy/polstatement.pdf>

Minister van Onderwys, 2006. *National Education Policy Act (27/1996) and Further Education and Training Act (98/1998): National Policy regarding Further Education and Training Programmes: Approval of the documents, policy for the National Certificates (Vocational): Qualifications at Levels 2 to 4 on the National Qualifications Framework (NQF)*. Staatskoerant Republiek van Suid-Afrika Vol 489, 29 Maart 2006, nr 28677. Staatsdrukker, Pretoria.

Mkosi N, 2005. *International Financial Institutions and Education in South Africa: A Critical Discussion*. In Abdi AA, Korbla PP en Dei GJS (reds), 2006: *African Education and Globalization Critical Perspectives*. Lexington Books, Oxford.

Mlambo-Ngcuka P, 2006. *Address delivered by the deputy president, Phumzile Mlambo-Ngcuka, at the launch of the Joint Initiative for Priority Skills Acquisition (JIPSA), Presidential Guest House*. Elektronis afgetrek van [http://www.search.gov.za/info/previewDocument.jsp?dk=%2Fdata%2Fstatic%2Finfo%2Fspeeches%2F2007%2F07032613451001.htm%40Gov&q=\(+\(mlambo-ngcuka\)%3CIN%3ETitle\)+\)%3CAND%3E\(+Category%3Cmatches%3Es+\)&t=P+Mlambo-Ngcuka+on+Joint+Initiative+for+Priority+Skills+Acquisition+report](http://www.search.gov.za/info/previewDocument.jsp?dk=%2Fdata%2Fstatic%2Finfo%2Fspeeches%2F2007%2F07032613451001.htm%40Gov&q=(+(mlambo-ngcuka)%3CIN%3ETitle)+)%3CAND%3E(+Category%3Cmatches%3Es+)&t=P+Mlambo-Ngcuka+on+Joint+Initiative+for+Priority+Skills+Acquisition+report) op 17 Augustus 2009.

Mollison B, 1991. *Introduction to permaculture*. Tagari Publications, Tyalgum, Australië.

Moon B, 2003. *Contrasting traditions: The English experience of curriculum change 1960-2000*. In Van den Akker J, Kuiper W en Hameyer U (reds), 2003. *Curriculum landscapes and trends*. Kluwer Academic Publishers, Dordrecht, Nederland.

MCC, 2006. *Mondragon Corporacion Cooperativa "The History of an Experience"*. Elektronies afgetrek van http://www.mcc.es/ing/quienessomos/historiaMCC_ing.pdf op 17 Augustus 2009.

Moore R en Moore D, 1994. *The Successful Homeschool Family Handbook A creative and stress-free approach to homeschooling*. Thomas Nelson, Inc., Publishers, Nashville, Tennessee.

Motshekga A, 2009. *Media statement by the Minister of Basic Education on the outcome of the Council of Education Ministers'*

meeting, Sandton, Johannesburg, Gauteng Province, 02nd October 2009. Departement van Basiese onderwys, elektronies afgetrek van <http://www.education.gov.za/dynamic/dynamic.aspx?pageid=310&id=8904> op 26 Oktober 2009.

Mouton j, 1995. *Die Positiwisme*. In Snyman J (red), 1995. *Wetenskapbeelde in die geesteswetenskappe*. RGN Uitgewery, Pretoria.

Murray C, 1996: *Land Reform in the Eastern Free State: Policy dilemmas and political conflicts* in *Journal of Peasant studies*, 23(2/3).

Nicolin F, 1978. *Bildung im Spannungsfeld von Berufsqualifikation und Humanität Kritische Reflexionen zu einem aktuellen Begriff*. In *Bildungstheorien Problemen und Positionen*. Herder Freiburg, Basel en Wene.

Nijhof WJ en Brandsman J (reds) 1999: *Bridging the Skills Gap between Work and Education*. Kluwer Academic Publishers, Dordrecht, Boston en Londen.

Nixon H, 2005. *Cultural Pedagogies of Technology in a Globalized Economy*. In Sing M, Kenway J en Apple MW (reds) 2005. *Globalizing Education Policies, Pedagogies and Politics*. Peter Lang Publishing, New York.

Nkosi AE, 2008. *The roll of further Education and Training Colleges in Skills development in Mpumalanga province as perceived by the local industries*. Ongepubliseerde proefskrif, Universiteit van Stellenbosch.

Noord-Kaapse Onderwysdeartement, 2008. *Education Northern Cape A Statistical Report 2008*. Noord-Kaapse Onderwysdeartement, Kimberley.

Oberholzer A, 2008. *Comment from the CEO, 2008*. Independent Examination Board, Johannesburg.

Ornstein AC en Hunkins FP, 2009. *Curriculum Foundations, Principles, and Issues*. Pearson, Boston.

Palmer RE, 1969: *Hermeneutics Interpretation theory in Schleiermacher, Dilthey, Heidegger, and Gadamer*. Northwestern University Press, Evanston.

Pandor GN, 2008. *Statement by Mrs Naledi Pandor MP, Minister of Education, on the release of the 2008 national senior certificate examination results, Sol Plaatje House, Pretoria*. Departement van Onderwys, Pretoria.

Payne SG, 1970. *The Spanish Revolution*. Weidenfeld & Nicolson, Londen.

Piaget J, 1974. *The child and reality problems of genetic psychology*. Frederick Muller Ltd, 1974.

Pinar WF, 2003. *Introduction*. In Pinar WF (red) 2003. *International handbook of curriculum research*. LEA Publishers, Mahwah, New Jersey en Londen.

Pinar WF, 2004. *What is curriculum theory?* LEA Publishers, Mahwah, New Jersey en Londen.

PISA, 2006(a). *Timeline of the Finnish educational highlights*.
Elektronies afgetrek van
http://www.pisa2006.helsinki.fi/finnish_school/timeline/timeline.htm
op 13 Maart 2008.

PISA, 2006(b). *Results*. Elektronies afgetrek van http://www.pisa2006.helsinki.fi/finland_pisa/results/results.htm op 17 Januarie 2011.

Poster C en Zimmer J (Reds), 1992. *Community education in the Third World*. Routledge, Londen en New York.

Rademeyer A, 2009. *Minister wil UGO behou, maar wys*. In *Beeld*, 15 Mei 2009. Media 24, Johannesburg.

Raento P, 2002. *Integration and division in the Basque borderland*. In Kaplan H en Häkli J, 2002. *Boundaries and place*. Rowman and Littlefield, Londen. Elektronies afgetrek van <http://books.google.co.za/books?id=edb-7VL6H0cC&printsec=frontcover#v=onepage&q=&f=false> op 12 Augustus 2009.

Ramphela M, Ndungane N, Head B, Machel G, Maphai V en Mennel R (sameroepers), 2009. *The Dinokeng Scenarios Opsommingsboekie Drie toekomstmoontlikhede*. Geborg deur Old Mutual en Nedbank. Elektronies afgetrek van http://www.dinokengscenarios.co.za/pdfs/dinokeng_afrikaans.pdf op 9 Augustus 2010.

Rapport, 2008. *Hoofartikel*. Rapport, 27 Desember 2008, Media 24, Johannesburg.

Reynolds J, 2006. *Jacques Derrida (1930 – 2004)*. The Internet Encyclopedia of Philosophy.

RGN, sa. *HRD and the skills crisis*. RGN, Pretoria. Elektronies afgelaai van www.hsrc.ac.za/Research_Publication-8062.phtml op 17 Augustus 2009.

Rolnick A en Grunewald R, 2003. *Early childhood development: Economic Development with a high public return*. Elektronies afgetrek van

<http://www.workingfamilyresourcecenter.org/wfrc/docs/ECD-EconDevHighPubReturn.pdf> op 13 Augustus 2009

Rossouw H, 1995. *Fenomenologie en menskunde*. In Snyman J (red), 1995. *Wetenskapbeelde in die geesteswetenskappe*. RGN Uitgewery, Pretoria.

Rossouw J, 2006. *Hoe Afrikaners se simboliese produsente hulle faal*. In *Vrye Afrikaan 20 Januarie 2006*. Fak, Pretoria.

Samoff J, 1999. *Institutionalizing international influence*. In Arnove RF en Torres CA, 1999. *Comparative Education The dialectic of the global and the local*. Rowman and Littlefield, New York en Oxford.

Sample I, 2009. *Ray Kurzweil to head futurology school backed by Nasa and Google*. Guardian.co.uk, 3 Februarie 2009. Elektronies afgelaai van <http://www.guardian.co.uk/science/2009/feb/03/nasa-google-futurology-kurzweil-singularity> op 16 April 2010.

SAQA, sa. *What is the South African Qualification Authority?*. Elektronies afgetrek van <http://www.saqa.org.za/about/about.html> op 12 November 2007.

SAQA, sa. *NQF History*. Elektronies afgetrek van <http://www.saqa.org.za/about/nqfhistory.html> op 12 November 2007.

Schlemmer L, 2006. *Globale handel en simboliese ellende*. In *Vrye Afrikaan 20 Januarie 2006*. FAK, Pretoria.

Schultz TW, 1990. *Investing in people*. In Eicher CK en Staatz JM, 1990. *Agricultural development in the Third World*. John Hopkins University Press, Baltimore en Londen.

Schussler M, 2007. *The 5th South African employment report*. Regional Business Analytics, Johannesburg.

Schussler M, Thomson AD, Pretorius N, Heis S, 2008. *Education Report 2008: Skills shortage an urban legend or fact?* Elektronies afgetrek van http://www.economists.co.za/media/SA_education_report_2008.pdf op 18 Augustus 2009.

Scruton R, 2007. *Culture Counts Faith and Feeling in a World Besieged*. Encounter Books, New York.

Sen A, 1990. *Food, Economics and Entitlements*. In Eicher CK en Staatz JM, 1990. *Agricultural Development in the Third World*. John Hopkins University Press, Baltimore en Londen.

Sinagatullin IM, 2006: *The Impact of Globalization on Education*. Nova Science Publishers, New York.

Sing M, Kenway J en Apple MW 2005. *Globalizing Education: Perspectives from Above and Below*. In Sing M, Kenway J en Apple MW (reds) 2005. *Globalizing Education Policies, Pedagogies and Politics*. Peter Lang Publishing, New York.

Slabbert JA en Hattingh A, 2006. 'Where is the pos-modern truth we have lost in reductionist knowledge?' *A curriculum's epitaph*. In *Journal of curriculum studies, Volume 38, Issue 6 December 2006*. Elektronies afgetrek van <http://www.informaworld.com/smpp/section?content=a763038315&fulltext=7132409> op 5 Januarie 2010.

Slattery P, 2006. *Curriculum development in the postmodern era*. Routledge, Londen en New York.

Smit B, 2006. *Qualitative Data Analysis Seminar for PhD students University of Pretoria 21 August 2006*. Pretoria.

Smith Adam, 2000 (1776). *The Wealth of Nations*. Renaissance Editions, Universiteit van Oregon. Elektronies afgetrek van <http://darkwing.uoregon.edu/%7Erbear/wealth/wealth.html> op 3 Augustus 2009.

Smith, A. 2002. *Accelerated learning in the class room*. Network Educational Press, VK. Elektronies afgetrek van http://www.networkcontinuum.co.uk/Preview_pages/ALITC_sample.pdf op 13 Augustus 2009.

Smith DL en Lovat TJ, 2003. *Curriculum Action on reflection*. Social Science Press, Tuggerah, New South Wales, Australië.

Smith DG, 2003. *Curriculum and teaching face globalization*. In Inar WF (red) 2003. *International handbook of curriculum research*. LEA Publishers, Mahwah, New Jersey en Londen.

Smith DW, 2008. *Phenomenology*. In *Stanford Encyclopedia of Philosophy*. Stanford Universiteit. Elektronies afgetrek van <http://plato.stanford.edu/entries/phenomenology/#1> op 21 Junie 2010.

Smuts JC, 1941. *Groter Suid-Afrika Planne vir 'n beter wêreld Toesprake deur die hoog edelagbare JC Smuts, PC, CH, KC, DTD*. Torch Commando, Johannesburg.

Smuts JP, 1924. *Poging om die kloof tussen skool en lewe te oorbrug*. Die Weste-Drukkery, Potchefstroom.

Snyman J, 1995. *Voorwoord*. In Snyman J (red), 1995. *Wetenskapbeelde in die geesteswetenskappe*. RGN Uitgewery, Pretoria.

Sommer B en Sommer R, 1997. *A practical guide to behavioral research Tools and techniques*. Oxford University Press, Oxford en New York. Elektronies afgetrek van <http://www.famusoia.net/mpowers/trandp/docs/15%20Interviews%20by%20Sommer.pdf> op 26 Julie 2010.

Staatz JM en Eicher CK, 1990. *Agricultural development ideas in historical perspective*. In Eicher CK en Staatz JM, 1990. *Agricultural development in the Third World*. John Hopkins University Press, Baltimore en Londen.

Statistics SA, sa. *SA Census 2001*. Elektronies afgelaai van <http://www.statssa.gov.za/census01/html/C2001publications.asp> op 23 November 2009.

Stables A, 2005: *ESSAY REVIEW Rethinking the school curriculum*. In *Journal of Curriculum Studies*, 2005, Vol 37, no 1. Routledge, Londen.

Stavenhagen R, 1990. *The ethnic question*. United Nations University Press, Tokio.

Stokking K, 2003. *Efforts to implement an open environmental education curriculum*. In Van den Akker J, Kuiper W en Hameyer U (reds), 2003. *Curriculum landscapes and trends*. Kluwer Academic Publishers, Dordrecht, Nederland.

Stone L, 2001. *Revolutionary Education PV Powered*. In *Home Power # 86 December 2001 / January 2002*. <http://www.solarenergy.org/resources/docs/Cuba%20schools.pdf> Afgetrek 24 Julie 2009.

Störig HJ, 1972. *Geschiedenis van de filosofie 2*. Uitgeverij Het Spectrum, Utrecht en Antwerpen *Exploring Socio-Cultural Themes in Education Readings in Social Foundations..*

Strouse JH, 2001. Prentice Hall, Upper Saddle River, New Jersey.

Strydom CA, 2009. *'n Verantwoordelike en sorgsame gemeenskap is 'n lewende gemeenskap. Gemeenskap en omgewing: twee kante van dieselfde munt*. In *In Diepte Bylae tot Voorgrond*, Orania Beweging, Orania.

Sutherland A en Sandford S, 1998(a). *Incorporation of farmer participatory research in the southern region of Ethiopia Proceedings of a workshop held in Assawa 18th and 19th March 1998*. FARM Africa Institute for Sustainable Development, Addis Ababa.

Sutherland A en Sandford S, 1998(b). *Review of experiences with participatory on-farm trials in the Southern Regions of Ethiopia Proceedings of a workshop held in Assawa 17th and 22nd May 1998*. FARM Africa Institute for Sustainable Development, Addis Ababa.

Taylor OH, 1960. *A history of economic thought*. Mc Graw Hill, New York.

Terwel J, Volman M en Wardekker W, 2003. *Substantive trends in curriculum design and implementation: An analysis of innovations in the Netherlands*. In Van den Akker J, Kuiper W en Hameyer U (reds), 2003. *Curriculum landscapes and trends*. Kluwer Academic Publishers, Dordrecht, Nederland.

Thomson P, 2002. *Schooling the Rustbelt kids Making a difference in changing times*. Trentham Books, Stoke-on-Trent, VK en Sterling, VSA.

Torche F en Ribeiro CC, 2010. *Pathways of change in social mobility: Industrialization, education and growing fluidity in Brazil*. In *Research in social stratification and mobility*. Artikel in pers, elektronies gepubliseer 31 Maart 2010. Elektronies afgelaai van <http://0-www.sciencedirect.com.innopac.up.ac.za/science/journal/02765624> op 19 Julie 2010.

Trochim WMK, 2006. *Unit of analysis*. In *Research methods knowledge base, Web centre for social research methods*. Elektronies afgetrek van <http://www.socialresearchmethods.net/kb/unitanal.php> op 30 Julie 2010.

Troman G, Jeffrey B en Walford G (reds) 2005: *Methodological Issues and Practises in Ethnography*. Elsevier Science, Amsterdam en New York.

Tyler RW, 2004. *Basic principles of curriculum and instruction*. In Flinders DJ en Thornton SJ (reds), 2004. *The curriculum reader*. Routledge, Londen en New York. Elektronies afgetrek van http://books.google.com/books?hl=en&lr=&id=uiHSb8ubitMC&oi=fnd&pg=PA51&dq=+curriculum+Tyler&ots=ngoORSGynB&sig=JIjNC7LC9MrSwgQQ1_5ZF3GgDvk#v=onepage&q=curriculum%20Tyler&f=false op 29 Desember 2009.

Umalusi, 2003. *The organisation of qualifications in the Further Education and Training band: Current thinking and possibilities Umalusi discussion document*. Umalusi, Pretoria.

Umalusi, 2005. *Draft criteria for the accreditation & monitoring of further education and training institutions Discussion Document*. Umalusi, Pretoria.

United Nations, 1997. *Human Development Report 1997*.
<http://www.undp.org/undp/hdro/overview.htm>. Elektronies afgelaai
13 November 2003.

United Nations, 2005. *United Nations millennium development goals*. Elektronies afgetrek van
<http://www.un.org/millenniumgoals/> op 15 September 2006.

United Nations, 2009. *Statistics | Human Development Reports (HDR) | United Nations Development Programme (UNDP)*.
Verenigde Nasies. Elektronies afgelaai van
<http://hdr.undp.org/en/statistics/> op 19 November 2009.

Vällijärvi J, 2003. *Implications of the modular curriculum in the senior secondary school in Finland*. In Van den Akker J, Kuiper W en Hameyer U (reds), 2003. *Curriculum landscapes and trends*. Kluwer Academic Publishers, Dordrecht, Nederland.

Vallance E, 1983. *Hiding the curriculum: An interpretation of the language of justification in Nineteenth-Century Educational Reform*. In Giroux H en Purpel D (reds), 1983. *The hidden curriculum and moral education Deception or discovery*. McCutchan Publishing Corporation, Berkeley, Kalifornië.

Van den Akker J, 2003. *Curriculum perspectives: An Introduction*. In Van den Akker J, Kuiper W en Hameyer U (reds), 2003. *Curriculum landscapes and trends*. Kluwer Academic Publishers, Dordrecht, Nederland.

Van den Akker J, 2003. *Dutch secondary curriculum reform between ideals and implementation*. In Van den Akker J, Kuiper W en Hameyer U (reds), 2003. *Curriculum landscapes and trends*. Kluwer Academic Publishers, Dordrecht, Nederland.

Van der Rheede C, 2006: “*Ons kan nie langer ons plig versaa nie*” ‘n *Onderhoud met Christo van der Rheede*. In *Vrye Afrikaan* 20 Januarie 2006. FAK, Pretoria.

Van der Rheede C, 2009. ‘n *Kritiese analise van die uitspraak in die saak Hoërskool Ermelo vs die Hoof van die Departement van Onderwys Mpumalanga*. Stigting vir Bemagtiging deur Afrikaans, Kaapstad. Elektronies afgelaai van <http://www.afrikaans.com/content/beheerliggaam-ho%C3%ABrskool-ermelo> op 22 Januarie 2011.

Van der Stoep F, 1969. *Didaktiese Grondvorme*. H&R-Academica, Pretoria en Kaapstad.

Van Jaarsveld FA, 1980. *Westerse historiografie en geskiedenisfilosofie*. HAUM, Pretoria.

Van Schotter RD, Haas JD, Kraft RK en Schott JC, 1985. *Social foundations of education*. Prentice-Halls, Englewood Cliffs, VSA.

Van Slyke B, 2008. *The Education of Mondragon*. <http://blog.freeschooling.org/2008/11/03the-education-of-mondragon>.

Van Staden A, 2009. Persoonlike mededeling.

Vereniging van Regslui vir Afrikaans, 2007. *Reeks: Wat is transformasie? Ermelo: Staat vs. die Mense* in <http://www.vryeafrikaan.co.za/lees.php?id=834>. FAK, Pretoria.

Vinjevold P, 2007. *FET College Re-capitalisation Presentation to Southern African Regional FET Conference 15 November 2007*. Elektronies afgetrek van www.skillsportal.co.za/download_files/fet/vinjevold.ppt op 22 Julie 2010.

Volksblad, 2008: *Kinders betaal nou die prys vir mislukte RGO* in *Volksblad 10 Maart 2008*, Media 24, Bloemfontein.

Welch A, 1999. *The triumph of technocracy or the collapse of certainty? Modernity, Postmodernity and postcolonialism*. In Arnove RF en Torres CA (reds), 1999. *Comparative Education The dialectic of the global and the local*. Rowman and Littlefield, New York en Oxford.

White G, Chalip L en Marshall S, 1998: *Grounded theory and qualitative analysis*. In *HRMAS Newsletters 9, 10 and 11 – distributed in August 1998*. Elektronies afgelaai van http://www.fmhs.auckland.ac.nz/soph/centres/hrmas/_docs/Grounded_theory_and_qualitative_data_analysis.pdf op 21 Junie 2010

White J, 2005: *RESPONSE Rethinking the school curriculum: reply to Andrew Stables*. In *Journal of Curriculum Studies, 2005, Vol 37, no 6*. Routledge, Londen.

Wiid R, 2009. *Hopetown*. Exclusive Solutions, Hopetown.

Wilson LO, 2005. *Wilson's curriculum pages – What is curriculum? And what are the types of curriculum?* <http://www.uwsp.edu/Education/lwilson/curric/curtyp.htm>. Afgetrek op 16 Julie 2009.

Wilson LO, 2009. *Dr. Leslie Owen Wilson's Homepage*. <http://www.uwsp.edu/Education/lwilson/index.htm> Afgetrek op 20 Julie 2009.

Winstanley K, 2007. *Constructing Identities: Paramilitary Disarmament and Ceasefire in Northern Ireland and the Basque Country*. Aangebied by die Canadian Political Science Conference Saskatoon, Saskatchewan, Kanada. Elektronies afgetrek van

<http://www.cpsa-acsp.ca/papers-2007/Winstanley.pdf> 12 Augustus 2009.

Wirt FM en Shorish MM 1993. *Uses of comparative ethnicity research, Editorial Essay*. In *Comparative Education Review Volume 37, no 1, February 1993*. Comparative and International Education Society, Chicago.

Wolff, Jonathan, "Karl Marx", *The Stanford Encyclopedia of Philosophy (Fall 2008 Edition)*, Edward N. Zalta (ed.), URL = <http://plato.stanford.edu/archives/fall2008/entries/marx/> Afgetrek op 29 Julie 2009.

Wolhuter CC, 2007. *The development of comparative education in*
Wolhuter CC, Lemmer EM en De Wet NC (reds) 2007.
Comparative education Education systems and contemporary issues. Van Schaik Publishers, Pretoria

Aanhangsel 1: Vraelyste en antwoorde: Matrieks

Vraelys vir VOO-leerders

1	18	Hopetown
2	18	Hopetown
3	18	Hopetown
4	18	Hopetown
5	18	Hopetown
6	18	Hopetown
7	18	Hopetown
8	18	Hopetown
9	18	Hopetown
10	18	Hopetown
11	18	Hopetown
12	18	Hopetown
13	17	Hopeown
14	17	Hopetown
15	19	Steynville
16	20	Steynville
17	18	Steynville
18	18	Steynville
19	22	Steynville
20	19	Steynville
21	20	Steynville
22	18	Steynville
23	19	Steynville
24	17	Steynville

Vakke

1	Afrikaans Huistaal, Engels, Rekeningkunde, Biologie, Wiskunde, Besigheidstudie
2	Afrikaans Huistaal, Engels FAL, Toerisme, Wiskundige Geletterdheid, Besigheidstudies, Rekenaartoepassingstechnologie
3	Afrikaans Huistaal, English FAL, Wiskundige Geletterdheid, Besigheidstudies, Rekenaartoepassingstechnologie, Reis en Toerisme
4	Afrikaans Huistaal, Engels, Rekeningkunde, Wiskunde, Lewenswetenskappe, Fisiese Wetenskappe
5	Afrikaans Huistaal, Engels Eerste Add Taal, Wiskunde, Fisiese Wetenskappe, Lewenswetenskappe, Rekeningkunde, Toerisme
6	Engels Huistaal, Afrikaans Huistaal, Rekeningkunde, Wiskunde, Lewenswetenskap, Fisiese Wetenskap
7	Rekeningkunde, Wiskundige Geletterdheid, Engels Huistaal, Afrikaans Huistaal, Ekonomie, Besigheidstudies
8	Afrikaans, Engels, Biologie, Wiskunde G, Bedryfstudies, Reis en Toerisme
9	Afrikaans Huistaal, Engels FAL, Lewenswetenskappe, Fisiese Wetenskappe, Rekeningkunde, Wiskunde
10	CAT, Afrikaans, Engels, Reis en Toerisme, Besigheidstudies, Wiskunde Geletterdheid
11	Afrikaans Huistaal, Engels FAL, Lewenswetenskappe, Rekeningkunde, Besigheidstudies, Wiskunde

- 12 Eng FAL, Wisk Geletterdheid, Afrikaans, Besigheidstudies, Reis en Toerisme, Lewens Wetenskappe
 - 13 Wikunde, Lewenswetenskappe, Rekeningkunde, Afrikaans, Engels, Besigheidstudies
 - 14 Afrikaans Huistaal, Engels Eerste Addisionele Taal, Wiskunde, Rekeningkunde, Biologie, Besigheidstudies
 - 15 Afrikaans, Engels, Wiskundige Geletterdheid, Lewenswetenskappe, Geografie, Geskiedenis
 - 16 Afrikaans (eerste taal), Engels (tweede taal), Wiskunde Geletterdheid, Aardrykskunde, Rekeningkunde, Ekonomie
 - 17 Lewenswetenskappe, Geografie, Wiskunde G, Geskiedenis, Engels FAL, Afrikaans Huistaal
 - 18 Aardrykskunde, Bedryfstudie, Ekonomie, Wiskunde Geletterdheid
 - 19 Isixhosa, English FAL, Geography, Maths Literacy, History, Life Sciences
 - 20 Afrikaans Huistaal, Engels FAL, Wiskundige geletterdheid, Geografie, Lewenswetenskappe, Geskiedenis
 - 21 Isixhosa, Life Sciences, Geography, History, Mathematics L, English FAL
 - 22 Lewenswetenskappe, Geografie, Wiskundige Geletterdheid, Geskiedenis, Afrikaans, Engels FAL
 - 23 English FAL, Mathematics, Life Orientation, Biology, Geography, History, Tourism
 - 24 Afrikaans Huistaal, Engels FAL, Wiskunde, Toerisme, Ekonomie, Rekeningkunde
1. Watter voordele sien jy daarin om matriek te voltooi? Noem soveel as moontlik.
- 1 Om die grootmens wêreld te betree en om ook 'n lewe vir jouself te begin, saam 'n gesin. Om te presteur en om iets van jouself te maak en 'n sukses te wees
 - i. Jy kan jou eie geld begin verdien, jy is verewig kla met skool, jy kan gaan swot of werk, jy kan begin dink aan jou toekoms vir die res van jou lewe en daaraan werk
 - ii. Jy hoef nie meer skool te gaan nie Jy kry 'n matrieksertifikaat Jy kan gaan studeer
 - iii. Om die grootmens lewe aan te pak en op jou eie twee voete te staan. Doelwitte te bereik.
 - iv. Studeur daarna: Loopbaan begin met kwalifikasies agter my naam. Onafhanklik daarna – eie bestaan. Matrieksertifikaat vir die res van jou lewe.
 - v. Maak deure oop in die toekoms. Het dit nodig vir universiteit en werk. Leer baie wat ek gaan nodig hê.
 - vi. Jy het iets agter jou naam. Is dan meer geletterd as meeste ander mense. Iets voltooi wat jou vorentoe kan help.
 - vii. Om matriek te voltooi, maak nuwe deure oop. Jy maak klaar met skool. Om geld te verdien en my eie ding te doen. Om myself te ontwikkel.
 - viii. Verder gaan studeer, inkomste verdien, nuwe uitdagings.
 - ix. Het dan alle nodige opleiding gekry en kennis vir die toekoms. Sonder matriek kan jy nêrens kom. Kan makliker werk kry.
 - x. Kan verder gaan studeer, Kan makliker werk kry
 - xi. Jy kry 'n nuwe begin, 'n nuwe blaaitjie, Jy word "groot" en gaan nou 'n indivudie word. Jy kan ander raad gee en 'n nuwe werk (doel) stel.

- xii. As jy matriek voltooi kan jy verder gaan studeer by 'n tersiêre instelling – kan dan 'n loopbaan volg. Word toegerus vir die lewe. Kan 'n goeie werk kry en 'n beter salaris verdien.
- xiii. Beter opgelei. Kan 'n beter werk kry. Kan verder gaan studeer. Kan makliker werk kry. Het beter kennis opgedoen en meer lewenservaring.
- xiv. Jy kry 'n matrieksertifikaat wat jou kan help om maklik werk te kry. Daar sal baie mense wees wat my sal wil aanstel. Ek sal goeie uitdagings en geleenthede het.
- xv. Om 'n sukses te maak in jou lewe. Om nou te begin om jou visie te beplan. Om begin voorbereid wees vir enige beroepskeuse
- xvi. Indien ek matriek voltooi kan ek moontlik 'n werk kry. Ek kan van 'n tersiêre instansie gebruik maak indien ek goed slaag. Ander kinders kan na my opkyk en ook matriek wil bereik.
- xvii. 'n Beter voordeel trek om 'n loopbaan te begin. Meer bevoordeel. Kan verder studeer.
- xviii. You can get a job easy, its easy to read and write you have a oppurtunity to go and study
- xix. Om 'n beter lewe woortoe in die lewe te kan hê. Om 'n sertifikaat te kan kry en verder gaan studeer.
- xx. I will easily a job with a matric certificate. I will get more challenges to try new things. There will be more people to look up at me.
- xxi. Jy kan maklik werk kry as jy 'n matrieksertifikaat het. Ek kan 'n voorbeeld wees vir ander familie wat nie skool voltooi het nie.
- xxii. It is a beginning or getway of life. If I finish it, than I can even start my life from the scratch – It allows us to go to university.
- xxiii. Jy het voordeel tot werk wat matriek 'n minimumvereiste het.

2. Verdere studie:

- 1 Ja, Lugwaardin – Kempton Tambo International
- i. Ja, Grondslagfase onderwys = Die “pukke” institiet bied 'n kursus vir 3 jr in KBY aan
- ii. Ja, Personal Training – Kimberley Virgin Active (HFPDA)
- iii. Ja, Chemiese Ingenieur, Pretoria Universiteit
- iv. Ja, B.Arbeidsterapie / Fisiologie: Potch of Maties
- v. Ja, B Rek in Stellenbosch of Potchefstroom
- vi. Ja, Maatskaplike werk / Politieke studies aan Universiteit van Pretoria
- vii. Ja, By Kovies en Pukke. MBW Kursus
- viii. Ja, B Ing by Universiteit Stellenbosch / NWU
- ix. Ja, sekretareël by UNISA.
- x. Ja, B.rek by Universiteit van Oranje Vrystaat
- xi. Ja, Bloemfontein CTU: Graphic Design
- xii. Ja, B.Ed (Intermediêre fase) Noordwes Universiteit (Potchefstroom)
- xiii. Ja, B.Co. Toerismebestuur en Rekreasiekunde by Potchefstroom
- xiv. Nee, die geld is nie daar om verder te gaan studeer nie.
- xv. Nee, swak finansies, maar wil eintlik begin werk
- xvi. Ja, B.Ed en Teologie aan die Universiteit van Pretoria
- xvii. Ja, verder studeer as onderwyser of maatskaplike werker
- xviii. Yes, I would like to go to at the technicon of the free state
- xix. Ja, Verpleegkunde by Universiteit van Vrystaat
- xx. Yes, Nursing course

- xxi. Ja, B.Soc.Sc (Verpleegkunde) en B.Ed by Universiteit van Vrystaat
- xxii. Yes, University of Pretoria (MbChB) or (BSc)
- xxiii. Ja, B.Ed

3. Noem 6 beroepe wat jy graag sal wil beoefen.

- 1 Pilot, Brandweerman, Grafiese musiekkunstenaar Fotografie, 'n Juffrou, Veearts
 - i. Onderwys, Skoonheid (naels, hare), verpleegster, hokkie-afrigter, Bestuur van besigheid, vee ards
 - ii. Persoonlike afrigter, Aërobiese afrigter, Gym instruksie, Bestuurder van eie besigheid, Toerleier, Fotografie
 - iii. Ingenieurswese, Prokureur, Risikobestuurder, Aktuaris, Wetenskaplike, Navorsers
 - iv. Barbeidsterapeut, Fisioterapeut, Maatskaplike werker, Pediater, Lugwaardin, Boer
 - v. Geoktrooierde Rekenmeester, Rekenmeester, Skrywer, Joernalis, Natuurbewaring, Bedryfsingenieur
 - vi. Regte, Kunstenaar, Eiendomsagent, Maatskaplike werk, Politikus, Natuurbewaarder, Ekoonom
 - vii. Provinsiale afrigter, Bionetikus, Sport Ontwikkelaar, Sport winkel oopmaak, Bestuurder by 'n groot Sport Maatskappy
 - viii. Meganiese Ingenieurswese, Landbou Ingenieurswese, Landbou, Sport, Bourekenaar, Veearts
 - ix. Advokaat, Seketaresse, Prokureur, Bestuur, Rekenaarprogrammeerder, Website ontwerper.
 - x. Geoktrooierde rekenmeester, Bourekenaar, Oogkunde, Veearts, Tandarts, Aktuaris
 - xi. Au pair, Perde Boer, Web designer, Event Management, Argeoloog, Diere verpleegster
 - xii. Onderwys, Sielkundige, Kindersielkundige, Boer, B.Com-Tale, Labratorium werk
 - xiii. Hotelbestuurder, Toerleier, Duikinstruksie, Advokaat, Diere verpleegster/vee-arts, Lugwaardin
 - xiv. Mediese dokter, Apteker, Verpleegster, Veearts, Onderwyser, Maatskaplike werker
 - xv. Onderwys, Maatskaplike dienste, Ingenieur, chef, Business management, Sporting management
 - xvi. Onderwys, Veearts, Velterapeut, Digter, Haarkapper
 - xvii. Bewaarder, Maatskaplike werker, Onderwys
 - xviii. Social sciences, medical investigator, a phamisist, tyraphy doctor or counseling, a actor, prison guard
 - xix. Verpleegster, Sangeres, Onderwyser, Mediese dokter, Maatskaplike werkster, Bewaarder
 - xx. Shop manager, Teaching, Security, Social worker
 - xxi. Verpleegkunde, Onderwys, Mediese dokter
 - xxii. Doctor, Teacher, Farmer, Lecturer, Red Meat Examiner, Working fothe countr, Shop owner
 - xxiii. Onderwys, Maatskaplike werk, Ekoonom, Rekenmeester, Politieke werk, Sokker speel

4. Noem 6 beroepe wat jy definitief nie wil beoefen nie.
- 1 Loodgieter, Skoolhoof, Straatveër, Veearts
 - i. Gym instrukteur, Arabiese instrukteur, Dokter, Polisievrou, sekretares, Tandaards
 - ii. Onderwys, Haarkapper, Tandarts, Dokter, Brandweer, Oogarts
 - iii. Veearts, Pediater, Polisieman, Brandweerman, Petroljoggie, Loodgieter
 - iv. Onderwyser, Rekenmeester, Huisdokter, Ingenieur, Sekretaresse
 - v. Loodgieter, Verpleegster, Straatveër, Onderwyser, Sekretaresse, Polisie
 - vi. Dokter, Rekenmeester, Verpleegster, Onderwyser, Skrywer, Joernalis
 - vii. Onderwys, Sport Organiseerder, Straat veeër, Petroljoggie, Polisie, Tandarts
 - viii. Onderwys, Rekenmeester, Tandarts, Aktuaris, Makelaar, polisie
 - ix. Boer, akteur, toeroperateur, Dokter, vee arts, tand arts
 - x. Onderwys, Ingenieurswese, Makelaar, Polisieman, Winkelassistent, Brandweer.
 - xi. Poliesie!!!, Onderwys, Afrigter, Doktor, Tandarts, Kelnerin
 - xii. Rekenmeester, Dokter, Ingenieur, Winkeleienaar, Prokureur, Landdros
 - xiii. Onderwys!!! Dokter, Tandarts
 - xiv. Velterapeut, huishulp, kroegwerker, sangeres, sekuriteitswag, polisievrou
 - xv. Plaaswerk, Nywerheidswerke, Weermag, Akteur, Rekenmeester, Korrektiewe dienste
 - xvi. Verpleegster, Huishulp, Plaaswerker, Kroegwerkster, Kelnerin
 - xvii. Huiswerker, Bestuurder
 - xviii. Security, police, geoligist, vectenarian
 - xix. Veearts, Gesig velterapeut, Rekenmeester, Sekuriteitswag, Huishulp, Brandweerman
 - xx. Bar tender, Domestic worker
 - xxi. Winkelassistent, Polisie, Plaaswerker
 - xxii. Sewerage worker, Cleaner, Hawker, Coroner, Saloon man, Security guard, Police man, Army
 - xxiii. Mediese Dokter, Munisipale werk, Bank werk, Tuinier, Trokdrywer, Ambulans bestuurder
5. Wil jy graag as volwassene in die Hopetown omgewing bly? Hoekom / Hoekom nie?
- 1 Nee, dit nie vir my nie. Kan ook nie my beroep hier beoefen nie.
 - i. Ja. Baie graag. My 4 jr in Hopetown was die beste tyd van my lewe. Sal graag wil terugkom Hopetown toe en skool gee by Hoërskool Hopetown
 - ii. Ja, om 'n verskil te maak. Om besigheidseleenthede aan te gryp en 'n sukses te maak van dit waarvoor ek lief is.
 - iii. Nee, ek gaan Pretoria toe, want my familie woon daar.
 - iv. Ja, sal graag eendag wil terugkeer platteland toe. Ek wil hier kom vestig – nie in stad eendag bly nie – ek's 'n boeremeisie.
 - v. Ja, ek is lief vir die dorp en sy mense. Ek bly al my lewe lank hier en sal hier wil oud word.
 - vi. Nee, mense hou te veel van skinder hier. Nie werksgeleenthede nie. Het nie toegang tot alle winkels nie.
 - vii. Nee, omdat hier nie 'n geleentheid is nie. Hier is te min foete om 'n besigheid te begin of iets. Hier is nie genoeg mense nie.
 - viii. Nee, daar is nie 'n werksgeleentheid vir my gekose beroep nie.
 - ix. Ja, dit is 'n baie hegte en beskermde omgewing en gemeenskap

- x. Nee, my beroep sal dit nie toelaat nie.
- xi. Nee, Ek wil nuwe plekke ervaar en nuwe mense ontmoet. Hier is ook minimum werksgeleenthede
- xii. Ja, want dit is lekker op die platteland. Dis veiliger, nie so gejaag, rustiger as stadslewe
- xiii. Nee, sit al 12 jaar hier en wil eerder die wêreld plat toer en nuwe plekke sien en nuwe dinge ervaar.
- xiv. Ja, Ek sien nie kans om so ver van my familie te gaan nie. Ek wil in die dorp verewig bly waar ek groot geword het.
- xv. Nee, want hier is niks wat kan maak laat jy jou doel eintlik wil bereik.
- xvi. Nee! Byna al my familie het hier gebore en grootgeword en uitgesteef en daar is baie min wat weet hoe ander plekke lyk. Ek wil net 'n verandering maak.
- xvii. Ja, ek wil terugkeer na my omgewing om 'n verander te kom maak aan die nodig dingewat mense in ons omgewing nodig het bv. Maatskaplike werker – met die mense in die omgewing werk, vir hulle omsien.
- xviii. Yes, because what I have learn here have aprove my social life and physical life. I would like to work out in other town and cities.
- xix. Nee, die werkloosheidsyfer is te hoog. En hier is so baie werksgeleenthede maar niemand staan op om iets te doen nie.
- xx. No! because there is not much job oppurtunities There is not much employment There is no relaxation activities
- xxi. Nee. Ek wil graag by my geboortedorp, Kimberley, as volwasse gaan woon en my kinders eendag daar groot maak.
- xxii. No. Lack of oppurtunities, infrastructure. Poor local government. Lack of recreational facilities.
- xxiii. Ja, ek wil die omgewing op 'n mate uitbrei en ek wil graag my bydrae in die gemeenskap lewer.

6. Watter van jou skoolvakke dink jy sal jou help in die beroepslewe?

- 1 Engels, Afrikaans, Wiskunde, Rekeningkunde
- i. Rekenaartoepassingstegnologie, Besigheidstudies, Afrikaans, Engels
- ii. Rekenaartoepassingstegnologie, Reis en Toerisme, Besigheidstudies, Engels
- iii. Wiskunde, Fisiese Wetenskappe, Afrikaans, Engels, Rekeningkunde
- iv. Lewenswetenskappe, Wiskunde, Fisiese Wetenskappe
- v. Wiskunde, Rekeningkunde, Engels, Afrikaans
- vi. Ekonomie, Engels, Afrikaans, Besigheidstudies, Lewensoriëntering
- vii. Biologie, Wiskunde G, Besigheidstudies, Engels, Afrikaanse
- viii. Wiskunde, Fisiese wetenskappe, Afrikaans, Engels
- ix. CAT, Besigheidstudies, Afrikaans, Engels
- x. Wiskunde, Rekeningkunde, Besigheidstudies, Engels, Afrikaans
- xi. Besigheidstudies, Wiskundige Geletterdheid, Engels, Afrikaans
- xii. Besigheidstudies, Lewenswetenskappe, Wiskunde, Engels
- xiii. Engels, Afrikaans, Rekeningkunde
- xiv. Lewenswetenskappe, Geografie, Afrikaans, Engels, Geskiedenis, Lewensoriëntering
- xv. Rekeningkunde, Ekonomie, Wiskunde Geletterdheid, Life Orientation, Aardrykskunde, Engels
- xvi. Lewenswetenskappe, Geografie, Afrikaans, Engels, LO
- xvii. Afrikaans, Wiskunde, Engels

- xviii. Life sciences, geography, Maths literacy, LO
xix. Lewenswetenskappe, Geografie, Wiskundige Geletterdheid
xx. Life sciences, Life Orientation, isixhosa, English
xxi. Lewenswetenskappe, Afrikaans, Engels, Wiskundige Geletterdheid, Lewensoriëntering
xxii. Mathematics, Biology, Geography, (Torism)
xxiii. Afrikaans, Engels, Lewensoriëntering
7. Weet jy van ander vakke wat jou skool nie aanbied nie, maar wat jy graag sou wou neem? Indien wel, noem dit asseblief.
- 1 Grafiese ontwerp, Tekstiel, Tekstuur
 - i. Huishoudkunde
 - ii. Huishoudkunde
 - iii. n/a
 - iv. Aardryskunde, Verbruikerstudies, Gasvryheidsbestuur
 - v. Nee
 - vi. Kuns en Kultuur tot graad 12
 - vii. Nee
 - viii. Landbou, ingenieursgrafika en –ontwerp, aardryskunde, Meganika
 - ix. Huishoudkunde, Grafiese ontwerp, Geskiedenis
 - x. Landbou, Aardryskunde, houtwerk
 - xi. Huishoudkunde, Aardryskunde, Geskiedenis
 - xii. Verbruikerstudies (Huishoudkunde)
 - xiii. Aardryskunde, Huishoudkunde, Geskiedenis, Duits
 - xiv. Gasvryheid, CAT
 - xv. Geen
 - xvi. Vakke wat jou leer hoe om te kook en goeie huisgewoontes aan te leer
 - xvii. Nee
 - xviii. Handwork
 - xix. CAT, Gasvryheid
 - xx. Subjects that will teach me how to cook, design, computer classes
 - xxi. Rekenaarklasse, Skeikunde
 - xxii. Computer studies, French studies, Spanish studish, Arts
 - xxiii. Gasvryheid
8. Sal jy graag eendag in jou eie diens wil staan, of liever ‘n salaris verdien? Hoekom?
- 1 Nee, ‘n salaris verdien. Minder verantwoordelikheid
 - i. ‘n Salaris verdien. Ek sal graag hard werk en skool gee en dan ‘n salaris verdien
 - ii. My eie diens staan. Dit is ‘n uitdaging waarin ek belang stel.
 - iii. Ek sal ‘n salaris wil verdien. Maandeliks. As ek in my eie diens staan sal ek opofferings moet maak en soms sonder ‘n fooi in ‘n maand gaan. Wat nadelig is.
 - iv. Eie diens – ek wil vir myself werk. My eie praktyk open. My eie ding doen!
 - v. Ja, dan is ek in beheer. Ek help ander wat werkloos is en sal nie werkloos wees nie.
 - vi. Ja, aangesien ons in Suid-Afrika bly wat so min werksgeleenthede het, is dit nodig om jou eie besigheid te begin.

- vii. Sal eerder in my eie diens wil staan. Omdat hoe harder ek werk hoe meer geld gaan ek verdien.
- viii. Eie diens, ek is in beheer. Verdien meer geld.
- ix. As ek in 'n besigheid in gaan Ja. Maar anders sou ek liewers 'n salaris wil verdien
- x. In eie diens, jy is jou eie baas en salaris is beter.
- xi. 'n salaris verdien. As jy in jou eie diens is danhet jy meer goed waaroor jy jou m oet bekommer.
- xii. 'n Salaris verdien. Dan kan jy gaan werk en terugkom – het nie so baie risiko's, verantwoordelikhede. Kan makliker weggaan / afstand doen
- xiii. In my eie diens wil werk. Meer bevredigend en beter. Werk ook harder as jy vir jouself werk.
- xiv. 'n Salaris wil verdien, dit sal beterder wees, want baie besighede muslik so baie en dan moet 'n mens baie geld weer spandeer om te besigheid weer te begin.
- xv. Eie diens, omdat ek sien waarnatoe is dorp in staat is en ek wil die leiding kom gee
- xvi. So te sê alby. Indien ek my eie baas is kan ek my eie besluite neem en sal nie hoef om winste te deel nie maar ek kan bankrot word. Indien ek 'n salaris verdien is dit 'n inkomste maar kanse is groot om dit te verloor.
- xvii. 'n Salaris verdien – want om my eie besigheid te hê kan hy die besigheid miskien misluk.
- xviii. To get a salary because when you work for yourself you bussines can die easy. To earn one will help me to improve my understanding from what I learn from my work
- xix. Ek sal graag eendag 'n salaris wil verdien om na my familie om te sien.
- xx.
- xxi. Ja. Dit was nog altyd my droom om my eie baas te wees, want ek ontvang my eie geld.
- xxii. It depends. I am not consious about it. As long as I had paid good enough or achieving experience.
- xxiii. Ja, soos die ekonomie huidiglik sy wanbalans het dink ek nie ons kan nog werkloosheid duld nie

9. Die volgende bedrywe is belangrik of kan belangrik word in die omgewing se ekonomie. Hoeveel sal jy belangstel om 'n loopbaan daarin te volg?

Bedryf	Stel beslis belang	Stel belang	Laat my koud	Stel nie belang nie	Enigiets, net nie dit nie!
Landbou (Boer, plaasbestuurder, plaaswerker)	X	XXXXXXXXXX	XXXXXX	XXX	XXXXXX X
Dienste aan die landbou	XX	XXX	XXXXXX XX	XXXXXXXXXX XXX	X
Delwery	XX	XXXX	XX	XXXXXXXXXX	XXXXXX XX
Toerisme	XXXXXX	XXXXXXXXXX XX	XXX	X	X
Gasvryheid (Gastehuis, gasteplaas, restaurant ens)	XXXXXXXXXX XXX	XXXXXXXXXX X			XX

Aanhangsel 2: Antwoorde van matrieks in geïnterpreteer en getabuleer

Subvraag 1 Wat is die indiensnemingsbehoefte van plattelandse graad 12 leerders wat nie verder gaan studeer nie?

Planne vir na-skoolse studie

	Ja, duidelike planne	Ja, maar planne is vaag	Nee
Hopetown	14	0	0
Steynville	4	4	2

In die studie (hoofstuk 2) is landbou as die basis van die plaaslike ekonomie geïdentifiseer, met groeipotensiaal in toerisme/gasvryheid. Die doel met die vrae wat in die volgende twee tabelle weegegee word, was om te toets vir opvallende voor- of afkeur vir dié sektore. Dit was ook om 'n opvallende voor- of afkeur vir ander sektore te identifiseer.

Beroepe waarvoor leerders positief is

	Landbou/Landbouverwant	Gasvryheid	Ambag/handearbeid	Persoonlike dienste	Professionele dienste
Hopetown	9	2	0	6	13
Steynville	2	1	0	2	10

Beroepe waaroor leerders negatief is Hier word die eerste 3 kategorieë in ag geneem, en 2 professionele dienste wat algemeen genoem is

	Landbou/Landbouverwant	Gasvryheid	Ambag/handearbeid	Onderwys	Mediese dienste
Hopetown	2	1	4	10	12
Steynville	5 (Spesifiek plaaswerker)	2	9	0	2

Leerders dui aan hoeveel hulle in 'n bepaalde sektor belang stel. Neutrale antwoorde is geïgnoreer.

	Landbou		Delwery		Toerisme		Gasvryheid	
	Positief	Negatief	Positief	Negatief	Positief	Negatief	Positief	Negatief
Hopetown	8	5	1	7	9	1	12	2
Steynville	1	4	5	3	6	1	9	0

Subvraag 2 Wat is die arbeidsbehoefte van werkgewers in die gemeenskap en watter tipes werk kan binne die spesifieke plattelandse konteks aan skoolverlaters na die verwerwing van die Nasionale Senior Sertifikaat gebied word en wat is die kurrikulumvereistes wat aan hierdie behoeftes gekoppel word?

Subvraag 3: Is die nodige kundigheid en vaardigheid in die gemeenskap beskikbaar om geïdentifiseerde komponente tot die kurrikulum by te dra?

Subvraag 4: Hoe moet die gemeenskapskurrikulum geoperasionaliseer word. Dit behels die vrae wat die inhoud moet wees, hoe dit in die Suid-Afrikaanse onderwysbedeling moet inpas, wie die inisiatief moet neem, en hoe die rol van plaaslike skole gesien word.

Aantal leerders met beroepsgerigte vakke per skool

	RTT	Toerisme	Besigheidstudies (hpt) / Ekonomie(st)	Rekeningkunde
Hopetown	2	6	9	7
Steynville	NVT	2	2	2

Vakke wat leerders neem en wat volgens hulle nut in die beroepslewe sal hê

	Tale	Wiskunde / Wiskundige Geletterdheid	Natuurwetenskaplike vakke	Geesteswetenskaplike vakke	Beroepsgerigte vakke (RTT, Besigh, Rekeningkunde, Toerisme)
Hopetown	13 (11 Afr+Eng; 2 Eng)	8	6 (Fis Wet 3; Lew Wet 3)	1 (Lewensoriëntering)	16 (RTT 3; Besigh 8; Rek 4; Toerisme 1)
Steynville	7 (5 Afr + Eng; 1 Eng; 1 Eng + Xhosa)	6	7 (Slegs lewenswetenskappe)	13 (LO 7; Ges 1; Geog 5)	Geen aangebied

Vakke wat leerders graag sou wou neem

	Akademiese vakke	Beroepsvakke	Derde Taal
Hopetown	8 (Geog 5; Gesk 3)	14 (Verbruikerstudies/Gasvryheid 7; Kuns/Ontwerp/Tekstiel 4; Landbou/Meganies 3)	1 (Duits)
Steynville	0	12 (Verbr.studies/Gasvryheid 6; RTT 5; Kuns 1 “Handwork” 1 – die leerder is 22))	2 (Spaanse en Frans)

Gegewens om oor te dra na hoofstuk 2

Aantal matriekleerders van verskillende ouderdomme

	17	18	19	20 en ouer
Hopetown	2	12	0	0
Steynville	1	2	3	3

Wiskunde en Wiskundige Geletterdheid per skool

	Wiskunde	Wiskundige Geletterdheid
Hopetown	8	6
Steynville	2	7

Redes om matriek te voltooi, per skool

	Beroepsvoordele	Verdere studie	Nuttige kennis	Algemene sukses/Rolmodel vir ander/Betree volwasse lewe
Hopetown	8	8	7	13
Steynville	8	5	2	7

Redes waarom leerders as volwassenes graag in Hopetown wil vestig / nie wil vestig nie. (Meer as 100% reaksies moontlik)

	Ja, sosiale redes	Ja, loopbaanredes	Nee, sosiale redes	Nee, loopbaanredes
Hopetown	6	0	5	6
Steynville	4	0	6	4

Aantal leerders wat in eie diens wil staan, of liewers salaris wil verdien, met motivering

	Eie diens – wil eie baas wees	Eie diens – beter verdiesnste	Salaris – minder risiko
Hopetown	7	3 (2 weens beide motiverings)	6
Steynville	3	0	6

Aanhangsel 3: Opvolgvaelys rakende indiensneembaarheid van skoolverlaters

Vraag 1: Volgens die ekonoom Mike Schussler se **Vyfde Indiensnemingsverslag**, (2007) is daar 'n toename van 30% in die aantal Suid-Afrikaners met matriek as hoogste kwalifikasie. Ongelukkig is sowat 27% van hulle werkloos en 36% met graad 11. Volgens die 2001 sensus is 40% van die Tembelihle distrik se bevolking tussen 15 en 65 in diens, 13% is werkloos, en 47% ekonomies onaktief.

Wat dink u kan gedoen word om hierdie hoë werkloosheid, veral by suksesvolle skoolverlaters, uit te skakel?

Vraag 2: Sou u 'n graad 9 leerder aanbeveel om skool by te woon tot matriek, of sou u iets anders voorstel? Wat beskou u as die waarde van matriek? Behoort indiensneembaarheid 'n mikpunt te wees met matriek?

As 'n mens dink aan die vakke op skool, op watter manier dink u dra die vakinhoud by tot skoolverlaters se indiensneembaarheid? Beskou u bepaalde vakke as meer waardevol as ander? Watter vakke sou u graag bygevoeg sien tot die plaaslike skole se aanbieding?

Vraag 3: Die informele kurrikulum is dié dinge wat kinders op skool leer, maar wat nêrens voorgeskryf word nie. Dinge soos hoe belangrik dit is om selfstandig te werk, 'n taak af te handel, watter prestasies erkenning kry, die invloed van onderwysers se persoonlikhede, ensovoorts. Volgens u ervaring: Word indiensneembaarheid deur die informele kurrikulum van skole bevorder of verhinder?

Vraag 4: Probleme wat deelnemers reeds aangedui het, is maatskaplike pensioene wat te maklik beskikbaar is, arbeidswetgewing wat kinders verhoed om op 'n billike manier

ervaring op te doen, en 'n onbuigsame arbeidsmark wat maak dat 'n mens twee keer dink voor jy iemand aanstel. Die probleme het niks met die skool te doen nie. Wat kan die gemeenskap buite die skool (ouers, besighede, plaaslike regering, jong mense self) doen om indiensneembaarheid te verhoog?

Vraag 5: Daar is bepaalde moontlikhede wat reeds na vore gekom het, om die probleem te hanteer. Let wel, dat hierdie moontlikhede nie noodwendig die mening van die navorser is nie, maar wel uit vorige onderhoude, of die literatuur wat geraadpleeg is, na vore gekom het. Ons wil graag vasstel wat die gesindheid teenoor die moontlikhede, en die praktiese uitvoerbaarheid daarvan sal wees. Sal u asseblief kortliks kommentaar lewer:

- Arbeidswetgewing moet gewysig word om voorsiening te maak dat kinders werkservaring kan opdoen. Soos dit nou is, gaan die hele plaastradisie onder werkers verlore.
- Die onderwysdepartement moet werkgewers aanmoedig om senior skoolkinders in diens te neem, ter wille van ervaring. Dit is noodsaaklik vir sinvolle beroepskeuses.
- Maatskaplike pensioene moet minder geredelik beskikbaar wees.
- Skole moet meer aandag gee aan selfstandige werk. Dit help nie die kinders handig pragtige take in, maar dit was die ouers se werk nie.
- Skool moet minder akademies gerig wees. Sommige talentvolle kinders is nie akademies sterk nie, en loop lewenslank met 'n swak selfbeeld, weens skool se sterk akademiese klem.
- Skole moet meer beroepsgerigte vakke vir gr 10, 11 en 12 aanbied.
- Skole kan met VOO (tegniese) kolleges en werkgewers saamspan om (vak)leerlingskappe aan te bied.

- Plaaslike regering moet infrastruktuurprojekte voltooi en huise bou. Dit sal werk skep en mense oplei tegelyk, en dan meer mense na die omgewing lok.
- Iemand het 'n Besigheidsinstituut voorgestel, wat opleiding gee, maar ook navorsing doen na moontlike ondernemings in die omgewing, en kapitaal beskikbaar stel daarvoor.

Vraag 6: Is daar enigiets anders in terme van matrieks se indiensneembaarheid wat u dink belangrik is?

Baie dankie

Aanhangsel 4: Fisiese opname van besighede in Hopetown

Hopetown (dorp)

1. OVK (Landboumaatskappy)
2. Trekkerhandelaar
3. Haarsalon
4. Ingenieurswerke
5. Boeke + Skryfbhoeftes
6. Versekeringsmaatskappy
7. Kafee
8. Algemene handelaar
9. Drankwinkel
10. Materiaal + meubels
11. Groentewinkel
12. Klerewinkel (PEP)
13. AGS
14. Kitskos
15. Algemene handelaar
16. Bank (Standard)
17. Groentewinkel
18. Meubelwinkel
19. Meubelwinkel (Lewis)
20. Algemene handelaar
21. Selfoon + toebehore
22. Kruideniers (OK)
23. Drankwinkel
24. Slaghuis
25. Apteek
26. Groothandelaar
27. Groothandelaar
28. Bank (FNB)
29. Supermark
30. Algemene handelaar
31. Restaurant
32. Bakkery
33. Onafhanklike kerk
34. Stenehandelaar
35. Motorwas
36. Afvalmetaal
37. Gastehuis
38. Kerk (NG)
39. Ouethuis
40. Gastehuis
41. Haarsalon
42. Ontwikkelingsagentskap
43. Mediese dokters
44. Kerk (APK)
45. Begrafnisondernemer
46. Misdaadondersoekteenheid
47. Paneelklopper
48. Kerk (onafhanklik)
49. Prokureurfirma
50. Prokureurfirma
51. Prokureurfirma
52. Stoffering
53. Wegneemetes
54. Begrafnisondernemer
55. Klerewinkel
56. Drankwinkel
57. Algemene handelaar
58. Motorhersteldiens
59. Vulstasie
60. Bank (ABSA)
61. Gastehuis\
62. Opleidingsakademie
63. SA Polisediens
64. Haarsalon
65. Blindings

66. Landbouchemikalieë	9. Kerk (VGK)
67. Klub	10. Kerk (AGS)
68. Wegneemetes	11. Kliniek
69. Meubelwinkel	12. Kerk (onafhanklik)
70. Mikrolener	13. Kerk (onafhankli)
71. Gastehuis	14. Drankwinkel
72. Gastehuis	15. Mini supermark
73. Elektrisiën	16. Wegneemetes
74. Landbouchemikalieë	17. Mini supermark
75. Gevangenis	18. Drankwinkel
76. Telkom	19. Tuck shop
77. Bande (Hi-Q)	20. Kerk (onafhanklik)
78. Hospitaal	21. Bande herstelwerk
79. Rekenmeesterspraktyk	22. Alg handelaar
80. Kafee	
81. Kwekery	
82. Ingenieurswerke	
83. Herwinning + afvalmetaal	
84. Ingenieurswerke	
85. Slaghuis	
86. Landboumaatskappy (GWK)	
87. Motorherstel	
88. Meule	
89. Mikrolener	
90. Telkom	

Steynville

1. Drankwinkel
2. Mobile tuck shop
3. Kerk (Nuwe Apostolies)
4. Snoepie / Alg handelaar
5. Begrafnisondernemer
6. Klerewinkel
7. Tavern
8. Alg handelaar